

ס' נ

הוסיפו מים לדוד בשבת

בס"ד י"א בשבט תש"ע

לכבוד הרב צבי כהן הי"ו

מלומדי כולל לינסק פה ב"ב

במענה למכתבו, על מה תמכתי יתדותי בנדון עובדא שבאה לפני, שעירו מים מטרמוס לקדירת חמין (טשולנט) שע"ג כירה כדי שלא ישרף החמין, ופסקתי להיתר, ומע"כ העלה במכתבו צדדים לאיסור ולהיתר.

הנה בנדון דומה דנו בשו"ת אמרי יושר ח"א סי' קכ"ט ובשו"ת מנחת יצחק ח"ב סי' ס"ט, והעלו שם להתיר כשהוסיף נכרי מים לדוד מים בשבת, מטעם ביטול בששים. ואף שההיתר שכתבו שם אינו שייך בנ"ד, אפילו אם יש ששים במה שבקדירה כנגד המים, דשם מיירי כשהוסיף מים קרים, ונתערבו קודם שנתחממו ונאסרו, ולכן שייך לבטלם ברוב ולא הוי דבר שיש לו מתירין, כמו שביאר שם. משא"כ בנ"ד שהמים חמים ומשום איסור חזרה אתינן עלה, נאסרים המים מיד כשעירה אותם, וא"כ לכאורה אינם בטלים כדין דשיל"מ (וזה אין להקשות על האמרי יושר והמנח"י, דנאסור משום איסור חזרה, דכיון שיש בזה איסור ביטול, לא שייך איסור חזרה, עי' בחזו"א או"ח סי' ל"ז ס"ק כ"ז ד"ה היה ודוק). אבל זה אינו, דשם מיירי במין במינו דאינו בטל בדשיל"מ, אבל בנ"ד הרי המים בחמין מבשא"מ ובטלים שפיר בששים, וכמו שכתב הפמ"ג במש"ז סי' רנ"ג ס"ק י"ג, עיי"ש.

עכ"פ זה לא מהני אלא באיכא ששים. וטעמי להתיר אף בדליכא ששים, הוא מהאי טעם שכתב מע"כ, דהמים הם מור"ל, ואינו אסור אפילו בהחזיר ישראל, כמבואר ברמ"א סי' רנ"ג סעי' א', ואף שמנעו החמין מלהשרף, זה אינו אלא מניעת קלקול ולא חשיב הנאה האוסרת, כאשר ציין מע"כ לדברי הפמ"ג במש"ז סי' רנ"ג ס"ק י', ול"ד לנדון האמרי יושר והמנחת יצחק, שהוסיפו מים קרים ונתחממו, ולכן הוצרכו לדין ביטול.

ומה שדן מע"כ לאסור משום שנהנה שנהפכו המים לרוטב, אינו נראה לענ"ד כלל, שהרי רצונו באכילת החמין ולא ביצירת רוטב, וכל מטרתו אינה אלא למנוע קלקול החמין וכנ"ל.

ולפ"ז צ"ל שמה שפסק החזו"א שם ד"ה שפך לאיסור כשעירה מים לקדירה, לכאורה מיירי כשכוונתו גם ליהנות מן המים, אבל לא כששופך רק כדי לא ישרף התבשיל כמו בנ"ד.

בברכת התורה